

виробництва яловичини. Витрати праці на 1 ц приросту в 1990 році складали 31 люд.-год., а в 1997р. – 129 люд.-год. Продуктивність праці погіршилася в 4 рази. Рівень збитковості виробництва яловичини в 1996 році складав майже 50%, а в 1997 р. він погіршився до 66%.

Проведені нами дослідження дають змогу вважати, що основними напрямками підвищення економічної ефективності виробництва яловичини в господарствах Херсонської області є відшукування можливостей зміцнення кормової бази і підвищення рівня годівлі молодняка великої рогатці худоби і відгодовлі до 25 ц корм.од. на 1 гол. в рік, в т.ч. не менше ніж до 6-7 ц концентрованих кормів.

УДК 339.137.2: 636/637

ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СТАДА І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

С.П. ЯРОШЕНКО – к.с.-г.н., м.Суми

Вирішити комплекс проблем конкурентоспроможності тваринництва можливо лише на основі підвищення продуктивності тварин, що передбачає врахування взаємодії та оптимізації системи елементів виробничого процесу на основі опрацювання, оцінки та освоєння інтенсивних технологій виробництва (рис.1).

Інтенсивна технологія – це система взаємопов'язаних чинників виробництва (жива і зречевлена праця, тварини тощо), що забезпечує оптимізований вихід високоякісної продукції у розрахунок на одну тварину, одиницю витрат живої і зречевленої праці на основі мобілізації системи біологічних, технологічних і організаційно-економічних чинників виробництва. З огляду на це, інтенсивна технологія виробництва продукції тваринництва інтегрує:

- систему заходів в селекційно-племінній роботі, що забезпечують формування високопродуктивних тварин бажаного типу продуктивності;

- організацію відтворення тварин, раціональне поєднання статеві-вікових груп в стаді, визначення часового характеру динаміки поголів'я, термінів виробничого періоду, віку і маси продуктивного використання чи реалізації;

- створення міцної кормової бази, оптимальні способи заготівлі, зберігання і підготовки кормових ресурсів до згодовування;

- організацію, норми, типи і раціони годування, техніка і порядок годівлі, характер використання кормів, контроль ефективності годування;

- організацію (способи) утримання тварин;
- формування комплексів машин і обладнання, їх використання та технічне обслуговування;
- організацію, режими праці та відпочинку, норми обслуговування тварин, розстановка робочої сили, кваліфікація та використання трудових ресурсів, система трудової мотивації персоналу;
- дотримання зоотехнічних вимог утримання, годування і експлуатації тварин, а також ветеринарно-санітарних профілактичних заходів.

Цей потужний взаємообумовлений симбіоз ефективний лише тоді, коли його комплекти відповідають один одному, коли між ними існує гармонія. Між тим селекціонери нерідко, створюючи нову породу, тип або лінію, не визначають їм конкретні умови середовища, рівень та режими годування, інтенсивність відтворення, мікроклімат, систему утримання, доцільну тривалість і умови використання.

Але ж генотип повинен бути адекватним середовищу, тобто кожна технологія має бути збалансованою. У той час зооінженери часто не враховують, що конкретному середовищу з його конкретними технологічними параметрами повинен відповідати певний генотип. В однаково поганих умовах поросята породи ландрес гинуть швидше за своїх одноліток миргородської породи, корови голштинської породи поступаються перед червоностеповими однолітками. В оптимальних умовах все складається навпаки. Це треба враховувати у разі розміщення тварин імпортних порід.

Аналогічні помилки припускаються і проєктвальники, не погоджуючи свої роботи з селекціонерами. Проєкт може бути життєвим тільки у разі дотримання всіх проєктних вимог, всіх елементів технологій: від породи тварин (генотипу) – до умови їх експлуатації (середовища).

Вирішувати проблеми оптимізації інтенсивних технологій можливо на основі багатоваріантної їх оцінки. При цьому важливішого значення набуває використання аргументованої методики оцінки технологій, а в них – обґрунтування окремих елементів, особливо результативного показника – продуктивності тварин.

Аналіз результативності вітчизняних і зарубіжних досліджень свідчить, що, наприклад, поліпшення породності тварин підвищує їх продуктивність на 11-12%, рівня годування – на 29%, перехід до нормованого режимного годування кормосумішками – на 13%, використання активного моціону – на 9-11%, зменшення якості на 5% підвищує продуктивність стада корів на 12%, хороший водопій – на 3-4% тощо. Навіть сукупність обмеженої кількості чинників, за умови їх використання в технології, повинна о підвищити продуктивність тварин на 74,4-76,2%. Виробнича ж перевірка сукупної дії

чинників парадності і годування (11 і 20%) показала приріст продуктивності лише на 18%.

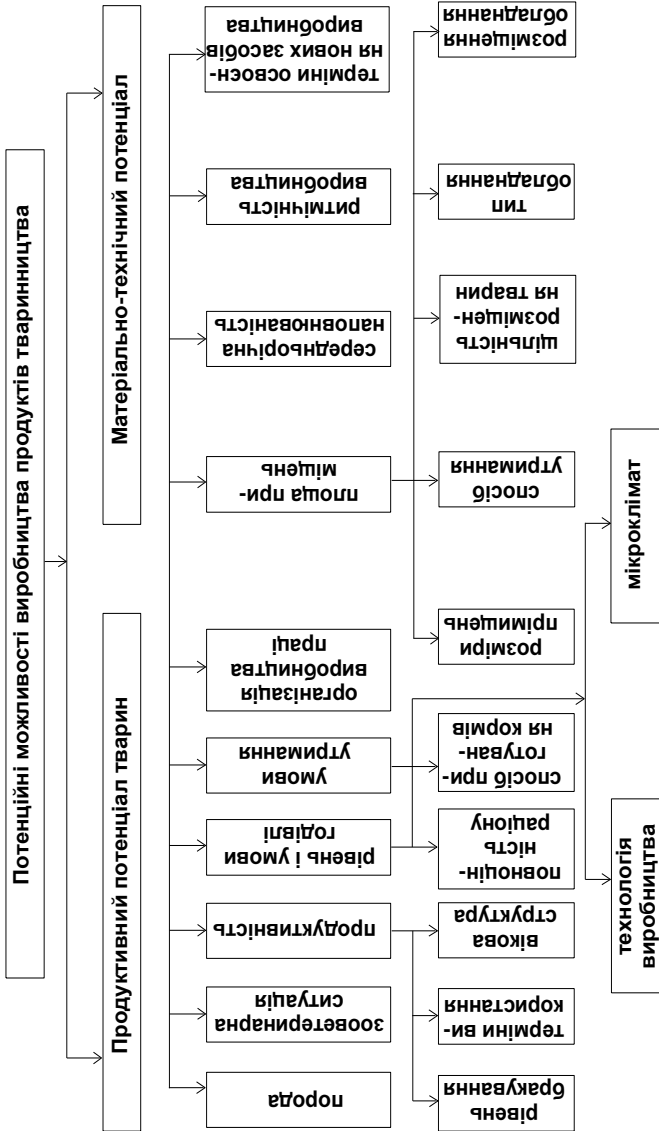

Рис. 1 – Основні чинники, що впливають на рівень використання потенціалу тваринництва

Отже, з метою об'єктивної оцінки різних варіантів технологій, слід мати інформацію про сукупну взаємодію використовуваних в них чинників, як результату здійснення багатофакторних наукових досліджень. Наприклад, вивчення прив'язного і безприв'язного утримання тварин з врахуванням всіх елементів принадних інтенсивній технологій. У зв'язку з цим, опрацювання чи удосконалення інтенсивних технологій повинні супроводжуватися дослідженнями впливу окремих чинників, а завершуватися комплексним вивченням технологій. Відсутністю необхідної факторної інформації, отриманої за пропонованим принципом, порівняльну оцінку технологій виробництва продукції тваринництва, зокрема яловичини і свинини, доцільно здійснювати використовуючи статистичну інформацію, методом ланцюгованих підстановок і групувань, математичні методи з використанням ЕОМ тощо. Вони дозволяють досить вірно виявити наявність взаємозв'язку між чинниками і показниками, що визначають рівень ефективності технології. Прийоми кореляційного аналізу дозволяють визначити ступінь зв'язку однієї факторної ознаки з результативною (парна кореляція) чи сукупної дії групи чинників (множинна кореляція).

Використовуючи рівняння множинної регресії, можливо визначити не лише міру зв'язку між рівнем ефективності технології та чинниками, що впливають на неї, але й з достатньою достовірністю визначити ступінь кількісного впливу кожного з чинників. Тому для визначення впливу окремих чинників на рівень ефективності технології виробництва м'яса слід визначити коефіцієнти кореляції та вирішити рівняння регресії.

Аналіз сучасного стану виробництва яловичини переконує, що в цій галузі необхідно переходити на інтенсивні технології та спеціалізацію з урахуванням особливостей вирощування стосовно періодів росту та відгодівлі тварин. У тих випадках, коли в господарствах недостатньо поголів'я для забезпечення необхідної концентрації виробництва, єдиний шлях інтенсифікації галузі – міжгосподарська кооперація.

Зараз переважна частка яловичини надходить на ринок від молочно-м'ясних підприємств за рахунок реалізації дорослої вибракунної худоби та надремонтного молодняка. Особливо значна кількість надремонтного молодняка в зонах цільномолочного скотарства приміських господарств. Ці підприємства потребують поглиблення спеціалізації та міжгосподарської кооперації з питань вирощування, дорощування та відгодівлі надремонтного молодняка тому, що їх головним ринковим продуктом є молоко. Здійснюючи інтенсифікацію виробництва яловичини у господарствах молочного скотарства необхідно, по-перше, здійснювати спеціалізацію з вироб-

ництва молока та вирощування телят 10-15 денного, а в деяких випадках 30-денного віку (відсутність ЗНМ, спеціальних комбікормів-стартерів), і, по-друге, створити міжгосподарські підприємства з дорощуванням та наступної відгодівлі телят; що вилучені з молочних господарств після досягнення 10-15 та 30-денного віку.

Для утримання понадремонтного молодняка великої рогатої худоби післямолочного періоду можливо разом з капітальними будівлями використовувати приміщення полегшеного типу та відкриті відгодівельні майданчики. Важливо при цьому правильно вирішити питання щодо найдоцільнішого віку тварин, що розміщуються на відкритих майданчиках взимку: доцільніше ставити дорослу вибрану худобу, а молодняк повинен бути не молодшим 10-місячного віку.

ВИСНОВОК:

Практика підтверджує, що лише комплексний підхід в питанні підвищення продуктивності, виведення тваринництва на конкурентоспроможний рівень дозволяє досягти успіху.